

Protokół z przeprowadzonego audytu wewnętrznego doskonalenia jakości kształcenia

Instytut Nauk Teologicznych Uniwersytetu Opolskiego
Rok akademicki 2023/2024

1. Analiza sprawozdania z realizacji systemu doskonalenia jakości kształcenia

W przeprowadzonej analizie zwrócono uwagę na: działalność naukowo-dydaktyczną pracowników. Pozytywnie oceniono: (1) dorobek publikacyjny pracowników w perspektywie zbliżającej się ewaluacji, zgodnie z wytycznymi ks. dra hab. Krystiana Kałuży, prof. UO, dyrektora INT UO (wykaz publikacji zob. <https://repo.uni.opole.pl/search.seam?ps=20&t=simple&showRel=false&lang=pl&cid=1098942>); (2) awanse i stopnie naukowe, uzyskane przez studentów (zob. J. Podzielny, M.R. Potoczny, L. Swoboda (red.), *Informator Akademicki. Wydanie jubileuszowe*, Opole 2024, s. 41-46: dalej cyt. jako IA 2024). W roku sprawozdawczym tylko trzech pracowników WT uczestniczyło w międzynarodowym programie Erasmus+, ale udało się po przerwie gościć w ramach tego programu dwóch pracowników naukowych (Johannes Elberskirch i Marco Xu) z Westfälische Wilhelms-Universität Münster (Niemcy) (zob. IA 2024, s. 47). Odnotowano wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym wydarzeń naukowych na poziomie międzynarodowych konferencji naukowych i sympozjów. Największym wydarzeniem była Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Chrześcijański Orient – nieodkryte dziedzictwo ludzkości” 09–13.10.2023 (zob. relacje medialne: https://www.24opole.pl/rozrywka,74,19051,1,Miedzynarodowa_Konferencja_Naukowa_Chrescijanski_Orient_nieodkryte_dziedzictwo_ludzkości,fotka.html; <https://www.niedziela.pl/artukul/167339/nd/Teologia-i-Orient>). Warto wskazać również na inne wydarzenia naukowe: Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Konstytucja Sacrosanctum Concilium Soboru Watykańskiego II: 60 lat w służbie świętej liturgii” 04–05.12.2023; Seminarium otwarte „Co dalej z ekumenią? Problemy i nadzieje” w ramach Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan 22.01.2024; Wielkopostne Wykłady Otwarte 2024 pt. „Teologia w dialogu z ...”; Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kościół w zsekularyzowanym społeczeństwie” zorganizowana przez Wydział Teologiczny UO we współpracy z Wydziałem Teologii Husyckiej Uniwersytetu Karola w Pradze 17.04.2024; Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Geniusz kobiety w sztuce filmowej” 24.05.2024; Międzynarodowa Konferencja Naukowa „*Jubilemus Salvatori*. Wokół poezji liturgicznej Adama ze św. Wiktora” 14.06.2024; Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Na styku kultur i religii – Lanka Christiana” 22.06.2024; 59. Ogólnopolskie Sympozjum Wykładowców Liturgiki pt. „*Liturgia – Musica – Ars*. Czasopismo *Liturgia Sacra* na straży świętości i piękna liturgii” Warto zauważyć, że wiele z tych wydarzeń odbywało się w kooperacji z innymi ośrodkami w Polsce i zagranicą. Pozytywnie należy ocenić kontynuację w roku akademickim 2023/2024 WT UO pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Marcina Worbsa cyklu spotkań Duszpasterstwa Pracowników Akademickich Opola w ramach Interdyscyplinarnego Areopagu. Tematyka spotkań związana była z encykliką papieża Franciszka o braterstwie i przyjaźni społecznej *Fratelli tutti*, jak również cyklu Opolskie Forum Teologii – Edycja wakacyjna 2024 „Wiara a ...” to ogólny temat kolejnej edycji, tym razem wakacyjnej, Opolskiego Forum Teologii. Swoje wykłady na stronie internetowej, profilach społecznościowych oraz kanale YouTube prezentowali pracownicy WT (zob. szczegółowe programy wymienionych wydarzeń IA 2024, s. 48-70).

Na forum ogólnopolskim nie tylko dostrzeżono, ale i wysoko oceniono kompetencje naszych pracowników: (1) wybrano w skład nowego Komitetu Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2024-2027 r. trzech pracowników naukowo-dydaktycznych WT UO (ks. prof.

dr hab. Zygfryd Glaeser, ks. prof. dr hab. Konrad Glombik i ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec); (2) w skład utworzonej Sekcji Ekumenizmu i Integracji przy KNT PAN weszło trzech pracowników naukowo-dydaktycznych WT UO (ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser, ks. dr hab. Rajmund Porada, prof. UO i ks. dr Piotr Herok, jako sekretarz tego gremium); (3) ks. dziekan dr hab. prof. UO Mateusz Rafał Potoczny został odznaczony brązowym medalem Ministra Edukacji i Nauki „Zasłużony dla Nauki Polskiej SAPIENTIA ET VERITAS” (10 października 2023). W imieniu ministra Przemysław Czarnka odznaczenie wręczył ks. prof. Waldemar Cisło, członek Komisji Ewaluacji Nauki. Odznaczenie zostało nadane w uznaniu zasług na polu badań nad dziedzictwem chrześcijańskiego Orientu (zob. relacja prasowa: <https://opole.tvp.pl/73334272/zasluzony-dla-nauki-medal-ministra-edukacji-dla-ks-prof-mateusza-potoczego>); (4) Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda uhonorował ks. bpa prof. dra hab. Jana Kopca (emerytowanego pracownika naukowo-dydaktycznego WT UO) Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski za wybitne osiągnięcia w pracy duszpasterskiej i działalności naukowo-badawczej oraz za popularyzowanie historii Kościoła w Polsce (11 listopada 2023) (zob. relacje prasowe <https://gliwice.gosc.pl/doc/8564789.Bp-Jan-Kopiec-odznaczony-Krzyzem-Komandorskim-Orderu-Odrodzenia>); (4) publikacja ks. dra Piotra Heroka, *Marked Quotations from Psalms in the Gospel of Matthew* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 2024) uzyskała 300 pkt.

Monitorowany jest proces kształcenia studentów i samodoskonalenia się kadry naukowej pod jej aspektem dydaktycznym, np. przez udział w programie Erasmus+ (STA i SST), a także naukowym (m.in. przez zgłaszanie do Dyrektora INT planów wydawniczych, obejmujących publikowanie w czasopismach punktowanych za min. 70 pkt. MEiN). Wydział Teologiczny UO regularnie publikuje cenione czasopisma naukowe (<https://czasopisma.uni.opole.pl>): Family Forum (100 pkt. MEiN); Studia Oecumenica (70 pkt. MEiN); Liturgia Sacra (40 pkt MEiN); Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego (40 pkt. MEiN). Mimo przeprowadzonej przez MEiN w styczniu 2024 zmiany punktacji czasopism naukowych (powrotu do klasyfikacji punktowej z 2022), czasopisma wydawane przez RWWT nie utraciły swojej rangi, a nawet wzmocniły swoją pozycję przez ich indeksowanie w takich bazach m.in. jak w: CEEOL, CEJSH, Index Copernicus, ERIH+ oraz POL-index. Warto nadmienić, iż powstała również seria wydawnicza „Oriental Christian Studies”, w ramach której prezentowane są artykuły o tematyce związanej z chrześcijańskim Orientem.

Z dniem 30 września 2024 r. zakończyła się działalność dydaktyczno-naukowa prowadzona w ramach powstałego w 2013 r. kierunku *Turystyka i kultura śródziemnomorska*. W tym okresie tytuł licencjata zawodowego otrzymało 35 osób, natomiast tytuł zawodowy magistra uzyskało 25 osób. Godnym odnotowania jest fakt, że wszyscy studenci drugiego roku studiów magisterskich (12 osób) zakończyli swoją edukację egzaminem magisterskim. Świadczy to o wysokim poziomie jakości kształcenia oraz dyscypliny naukowej.

2. Rekomendacje dotyczące zagadnień omawianych w sprawozdaniu

Troska o dalszy rozwój współpracy pomiędzy INT UO ad extra – z innymi ośrodkami teologicznymi w Polsce i zagranicą (m.in. motywowanie pracowników WT do uczestnictwa w programie Erasmus+) oraz ad intra z innymi jednostkami Uniwersytetu Opolskiego w zakresie interdyscyplinarnej współpracy obecnej już w dwóch cyklach (Interdyscyplinarnego Areopagu oraz Wielkopostne Wykłady Otwarte pt. „Teologia w dialogu z ...”; przeprowadzenie regularnych hospitacji, omawianie ich wyników (najnowsza zostanie przeprowadzona w semestrze zimowym, zgodnie z harmonogramem i wytycznymi ks. dra hab. Janusza Podzielny, prof. UO, prodziekana WT UO, z dnia z dn. 16.10.2024. Pracownicy zostali zobowiązani do przeprowadzenia hospitacji w semestrze zimowym i złożenia pisemnych protokołów w dziekanacie WT. Złożone w dziekanacie protokoły były kontrolowane przez Dziekana i Koordynatora danego kierunku.

Dalsza promocja i dbałość o rozwój kierunku „Orientalistyka chrześcijańska”. Prowadzone w roku akademickim 2023/2024 intensywne prace zmierzające do otwarcia drugiego stopnia na

kierunku „Orientalistyka chrześcijańska” zakończyły się sukcesem. Studia magisterskie ruszyły w roku akademickim 2024/2025.

Podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej przez udział pracowników naukowo-dydaktycznych WT UO w szkoleniach, sympozjach, wizytach na innych uniwersytetach w ramach stażów naukowych, jak również przez zaangażowanie w życiu Kościołów lokalnych (opolskiego i gliwickiego – np. z dobrym przyjęciem spotkało się zaangażowanie pracowników przez wykłady, prelekcje w Kongresie Eucharystycznym w Diecezji Gliwickiej 2024), w konferencjach rejonowych, pracach synodalnych. Tego typu aktywności dają dobry wgląd w potrzeby dotyczące przyszłych absolwentów pod względem ich zatrudnienia oraz oczekiwanych od nich kompetencji. Wydział Teologiczny UO rygorystycznie motywuje pracowników do kontynuowania ścieżki awansu zawodowego i publikowania w czasopiśmie wysoko punktowanym. Wymiernym rezultatem tej aktywności była przyznana w przeprowadzonej ewaluacji jakości działalności naukowej za lata 2017-2021 Uniwersytetowi Opolskiemu w dyscyplinie nauki teologiczne przez Ministra Edukacji i Nauki kategoria A+ (https://wt.uni.opole.pl/wp-content/uploads/2023/03/Ewaluacja_WT_UO_2017-2021_A.pdf), której utrzymanie w zbliżającej się ewaluacji przez wymierne działania Władz Wydziału było wielokrotnie przedmiotem dyskusji i podejmowanych w roku sprawozdawczych działań (zob. IA 2024, s. 40-80).

3. Propozycje innych działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia

Utrzymanie wypracowanego modelu monitorowania procesu jakości dyplomowania, poprzez to, że studenci sami wybierają promotorów zgodnie z prowadzonymi seminariami naukowymi. Tematy prac magisterskich i licencjackich zatwierdza i recenzentów opiniuje rada złożona z przedstawicieli kolegium dziekańskiego i kierowników poszczególnych katedr. Dla prac doktorskich dodatkowo tematy zatwierdza Rada Instytutu Nauk Teologicznych UO. Promotor i Rada Instytutu proceduje przebieg przedstawienia pracy do obrony. Wydział prowadzi analizy w zakresie wykrywania plagiatów. Wszystkie złożone prace dyplomowe przechodzą przez system antyplagiatowy OSA i JSA, a wyniki zatwierdza promotor, zgodnie z procedurami zatwierdzania prac w APD. Wyniki są archiwizowane w formie papierowej.

Prowadzenie regularnej ewaluacji oceny pracowników, według wypróbowanych strategii, informowanie studentów automatycznie przez system USOS (pod koniec semestru), jak również na spotkaniach starostów roku z ks. dr. hab. Januszem Podzielnym, prof. UO, zastępcą Dziekana. Ogólna średnia ocena w semestrze zimowym 2023/2024 r. dla Instytutu Nauk Teologicznych wyniosła 4,88 i była wyższa w porównaniu z analogicznym okresem (2022/23 – 4,73) (zob. Raport Biura Dydaktyki i Spraw Studenckich UO). Ogólna średnia ocena nauczycieli akademickich dla poszczególnych Wydziałów w semestrze zimowym 2023/2024 r. wyniosła – 4,62 (jest to ocena średnia dla Uniwersytetu Opolskiego). Pracownicy naukowo-dydaktyczni mają możliwość indywidualnego zapoznania się z wynikami ankiet poprzez USOSweb. Dodatkowo podczas okresowej oceny pracownika wypełniając arkusz pracownicy potwierdzają zapoznanie się z wynikami w/w ankiet złożonym podpisem na wydrukowanym egzemplarzu oceny pracownika.

Ważnym wydaje się również położenie większego akcentu na promocję i poszerzenie oferty studiów podyplomowych. Dobrym przykładem realizacji takiego postulatu, w ramach programu kształcenia permanentnego, są od semestru letniego 2023/24 studia teologiczno-pastoralne, zwane kursem proboszczowskim (STP) przeznaczone dla osób duchownych, które ukończyły studia magisterskie z teologii na module kapłańskim i chcą zdobywać dalszą wiedzę, która pozwoli im pogłębić kompetencje nauczycielskie (nauczyciel religii), jak również podnieść swoje kwalifikacje, by w najbliższej przyszłości podjąć wyzwanie samodzielnego prowadzenia wspólnot parafialnych. Pełnienie tego urzędu w Kościele katolickim wymaga od duchownych znajomości aktualnej wiedzy teologicznej, a także przepisów prawa kościelnego oraz cywilnego, wiedzy z dziedziny ekonomii, psychologii, a także umiejętności posługiwania się nowoczesnymi mediami społecznościowymi. Interesujący program tych studiów ich forma spotkała się z pozytywną odpowiedzią.

Opracowane programy studiów realizowane na kierunku *Turystyka i kultura śródziemnomorska* częściowo zostały wykorzystane na drugim stopniu (rozpoczęcie edukacji w roku akademickim 2024-2025) kierunku *Orientalistyka chrześcijańska*, co potwierdza wcześniej dokonany właściwy dobór poszczególnych przedmiotów w celu uzyskania odpowiednich efektów kształcenia, a także utrzymania sprawdzonej edukacyjnie kadry naukowej w ramach innego kierunku. Na zakończenie konferencji Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Chrześcijański Orient – nieodkryte dziedzictwo ludzkości” zaprezentowano serię wydawniczą „Oriental Christian Studies”, której jednym z celów jest podnoszenie jakości kształcenia na kierunku „Orientalistyka chrześcijańska”. Ważnym dla podnoszenia doskonałości kształcenia na tym kierunku jest utworzenie 12 listopada 2023 Księgozbioru Orientalistycznego im. Prof. Andrzeja Zaborskiego (1942-2014), z uroczystą promocją w obecności Darczyńców. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa wybranych najśłynniejszych publikacji prof. Zaborskiego, z zasobu darowizny (udział wzięło ok. 100 osób).

W ramach doskonalenia jakości kształcenia ważnym zadaniem pozostaje jego jeszcze większe umiędzynarodowienie poprzez utrzymanie, mających swoją długą historię kontaktów i wymiany z ośrodkami naukowymi w Niemczech (Westfälische Wilhelms-Universität Münster, Johannes Gutenberg-Universität Mainz) i na Węgrzech (Episcopal Theological College of Pecs), jak również o wspieranie studyjnych wyjazdów z udziałem studentów (np. 05.23 do Niemiec, 09.2024 do Włoch). Promowanie tych ostatnich ma obejmować nie tylko pracowników, ale i studentów, angażujących się w projekty międzynarodowe, realizowane podczas letnich szkół.

4. Przykłady dobrych praktyk

- Wyjazdy studyjne:

W dniach od 24 do 29 września 2023 r. odbył się autokarowy wyjazd studentów teologii i z innych kierunków UO do Włoch. Uczestnicy, którym przewodzili: ks. mgr lic. Krystian Muszalik, ks. dr hab. Piotr Górecki, prof. UO oraz ks. prof. dr hab. Andrzej Anderwald, zwiedzili m.in. Padwę, Asyż, Rzym (uczestnicząc w audyencji środowej z papieżem. Franciszkiem), a także Monte Cassino. Działania te koordynowane były m.in. we współpracy z pracownikami dydaktyczno-naukowymi papieskich instytucji: Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie i Uniwersytetu Santa Croce w Rzymie (zob. <https://wt.uni.opole.pl/pielgrzymka-wt-uo-do-wloch/>).

Od początku istnienia na WT kierunku *Turystyka i kultura śródziemnomorska* co roku organizowany był w ramach doskonalenia kompetencji pracowniczych tygodniowy wyjazd studyjny, podczas którego przyszli absolwenci mieli okazję poznać warunki pracy przewodnika turystycznego (szczególnym tego typu przykładem był m.in. wyjazd do Włoch, których celem było poznawanie kultury śródziemnomorskiej). W roku sprawozdawczym we wrześniu odbył się wyjazd studyjny na Sycylię (6-13.09.2024).

W roku akademickim 2023/2024 trwały przygotowania do wyjazdu studyjnego do Południowych Indii, który jest kierowany przede wszystkim dla studentów kierunku *Orientalistyka chrześcijańska*. Taki wyjazd zaplanowano na 11-22.02.2025.

- **Międzynarodowa Szkoła letnia.** Od 6 do 11 maja 2024 r. odbyła się na Wydziale Teologicznym UO kolejna edycja międzynarodowej szkoły letniej (*CEEPUS Summer School*), tym razem poświęcona problematyce eksperymentów na ludziach (*Human experiments from a bioethical perspective*). Oprócz wykładów, warsztatów i projekcji filmowej, dotyczących poruszanej problematyki, uczestnicy szkoły letniej (m.in. z Czech, Węgier, Chorwacji, Macedonii Północnej, Mołdawii) wraz z jej głównym organizatorem – ks. prof. drem hab. Piotrem Morcińcem odwiedzili również były niemiecki, nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady Auschwitz-Birkenau (zob. <https://wt.uni.opole.pl/miedzynarodowa-szkola-letnia-ceepus-na-wt-uo-6-11-05-2024/>).

- **Wolontariat:** Na kierunku *teologia (moduł kapłański)* wprowadzono dwutygodniową praktykę w formie wolontariatu w Zakładach Opiekuńczo-Leczniczych w Opolu-Szczepanowicach,

Dobrzemiu Wielkim i Czarnowasach, jak również od 2024 w hospicjum „Betania” w Opolu. Ponadto w trakcie roku akademickiego alumni wyjeżdżają na cały dzień w różnego rodzaju miejsca, gdzie Kościół diecezjalny prowadzi dzieła miłosierdzia (np. Dylaki, Dom Barka w Strzelcach Opolskich, DPS w Gliwicach prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek). Natomiast studenci po 7 semestrze doskonalą swoje kompetencje pastoralne (podzieleni na grupy, po dwóch i dwa razy w miesiącu) we wybranych wspólnotach parafialnych diecezji opolskiej i gliwickiej. Nową formą (od 2024/2025) jest **wolontariat misyjny**, w ramach którego dwóch alumnów odbędzie podczas letnich wakacji 3 tygodniową praktykę duszpasterską w diecezji Sokode (Togo).

- **Szkoła Letnia we Frankfurcie nad Menem:** Po przerwie spowodowanej ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19 zostały wznowione kontakty z Fundacją Haus der Action 365 we Frankfurcie nad Menem w celu kontynuowania na kierunku teologia (moduł kapłański) dla studentów po 6. semestrze w okresie letnim dwutygodniowej praktyki językowo-pastoralnej, która obejmuje zajęcia dydaktyczne z zakresu języka niemieckiego (specjalistycznego słownictwa w zakresie teologii), udział w spotkaniach z przedstawicielami specjalistycznych duszpasterstw i organizacji społecznych frankfurckiej metropolii, jak również ze studentami i wykładowcami Wyższej Szkoły Filozoficzno-Teologicznej *Sankt Georgen*. Dotychczas odbyło się 27 edycji Letniej Szkoły we Frankfurcie. Podobnie odnowiono współpracę z Fundacją *Schlesisches Priesterwerk* na terenie diecezji Görlitz i Dresden celem realizacji krótkoterminowych praktyk. W roku sprawozdawczym 2023/2024 ww. praktyki nie zostały zrealizowane ze względu na przeznaczenie bazy noclegowej Fundacji na potrzeby uchodźców z Ukrainy

W roku akademickim 2023/2024 odbyły się już po raz drugi praktyki na kierunku „Orientalistyka chrześcijańska”. Studenci samodzielnie wybrali miejsca praktyk. Nie odnotowano żadnych problemów z przyjęciem do poszczególnych placówek. Czterech studentów odbyło praktykę w Stowarzyszeniu „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”, jeden – w Regionalnym Ośrodku Kultury i Sportu w Krzczonowie, jedna osoba – w Instytucie Badań nad Teologią i Duchowością Dalekiego Wschodu (Zabrze – Opole). Wszyscy studenci dostarczyli do Dziekanatu sprawozdania (karty przebiegu praktyk) oraz pozytywne opinie sporządzone przez opiekunów praktyk. Zbiorcze sprawozdanie z praktyk wakacyjnych trafiło do Biura Spraw Studenckich.

5. Inne uwagi

W roku akademickim 2023/2024 kontynuowano prace związane z promocją Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Owocem wysiłków promocyjnych stała się systematyczna obecność pracowników tej jednostki w mediach, co dokumentowano na stronie internetowej Wydziału (szczegóły por. IA 2024, s. 80-88). W te działania wpisują się również działania pracowników WT: (1) udział ks. dra Piotra Heroka w wydarzeniach „Noc Nauki” (17.05.2024), „Opolski Festiwal Nauki” (8.06.2024), czy projektu „Spotkania z Nauką”, w ramach którego przeprowadził wspólnie z p. dr Katarzyną Pluta z Wydziału Prawa i Administracji UO warsztaty pt. „Kiedy prawo (nie tylko państwowe) staje na drodze miłości – czyli o przeszkodach małżeńskich słów kilka. Perspektywa teologiczna i prawna”; (2) wykłady, konwersatoria prowadzone przez ks. prof. dra hab. Andrzeja Anderwald na Diecezjalnym Uniwersytecie Ludności Wiejskiej w Opolu (maj 2024). Działania promocyjne ciągle wymagają jeszcze większego zintensyfikowania z wykorzystaniem sieci parafii diecezji opolskiej gliwickiej.

Opole, 12.11.2024

Ks. prof. dr hab. Andrzej Anderwald
Przewodniczący Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia